

Butlletí d'Esponellà

Vilert i Centenys

núm. 6 - Octubre de 2008

LA PAGESIA AL NOSTRE MUNICIPI

HORARIS D'ATENCIÓ AL PÚBLIC:

	NOM	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOURS	DIVENDRES
Ajuntament		de 9h. a 14h. de 16h. a 20h.	de 9h. a 14h.	de 9h. a 14h.	de 9h. a 14h.	de 9h. a 14h.
Secretaria	Anna Costejà	de 9h. a 14h. de 16h. a 20h.			de 9h. a 14h.	de 9h. a 14h.
Alcaldia	Rosa Teixidor	d'11h. a 14h.				
Arquit. Tècnica	Rosa M. Busquets					de 12h. a 14h.
Enginyer *	Plana Hurtos Eng.	de 10h. a 14h.				
Metgessa					d'11h. a 13h.	
Infermeria					d'11h. a 13h.	
Farmaciola		de 10h. a 12h.			de 10h. a 13,15h.	de 10h. a 12h.
Jutjat de Pau **	Francesc Pardàs					

* Segon dilluns de cada mes.

** Cal demanar hora per telèfon: 972.597.800

REGIDORIES:

REGIDORIA *	REGIDOR/A	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOURS
Governació, Ensenyament i Cultura Benestar i Família, Salut,	Rosa Teixidor	de 10h. a 13h.			
Obres i Serveis, Festes i Joventut	Jesús Marcé		de 19h. a 20h.		
Urbanisme i Hisenda	Roger Soler			de 18h. a 19h.	
Medi Ambient, Indústria, Comerç i Turisme	Roger Biosca				de 19h. a 20h.
Medi Rural i Agricultura	Francesc Darnés			de 13h. a 14h.	

* Cal concertar hora prèvia al telèfon: 972.597.800

ALTRES SERVEIS D'INTERÈS:

Deixalleria mòbil:

ESPONELLÀ: Segon dimecres feiner de cada mes, de 14.30h. a 16.30h., a la Plaça de l'Ajuntament.

CENTENYS: Segon dijous feiner de cada mes, de 17.30h. a 18.30h., a la Plaça Major.

VILERT: Segon divendres feiner de cada mes, de 9h. a 9.30h.

Recollida d'escombraries a tot el municipi els dilluns, dimecres i divendres al matí.

Telèfons d'interès

Ajuntament d'Esponellà	972 59 73 00 / 972 59 70 68
Escola Pública "Carles de Fortuny"	972 59 71 35
Bombers	(085) 972 57 40 80
Creu Roja	972 57 24 50
Clínica Salus Infirorum	972 57 02 08
Consultori de I.C.S. (Banyoles)	972 57 24 74
Hospital Dr. Josep Trueta	972 20 27 00
Polícia Local de Banyoles	972 57 57 57
Teisa (autobusos)	972 57 00 53
Mossos d'esquadra	(088) 972 57 60 16
Oficina de Turisme	972 57 55 73
Correus i telègrafs	972 57 09 99
Servei de taxi (Plaça Turers)	972 57 05 14

NAIXEMENTS

DIA	NOM I COGNOMS
18.12.2008	MERITXELL GIFREU ITER
23.04.2008	JANA QUINTANA MASÓ
29.04.2008	POL FONTANET GONZÁLEZ
07.05.2008	DEVA ROCA PORTA
08.05.2008	JOEL CASTELLÀ MANERA
23.06.2008	ESTEL RIGALL FORES
13.07.2008	JAN PUJOLAR SUAREZ
01.09.2008	ÀFRICA HOMS SALVANERA

AGENDA:

10ena FIRA DE LA CARBASSA I DE PRODUCTES ALIMENTARIS

Diumenge 5 d'octubre

Matí: Recepció de les carbasses. Inauguració del Mercat de Carbasses i Fira Artesana.

Tastets de diferents plats elaborats amb carbassa pels restaurants i establiments del poble i comarca.

Lliurament dels premis de la Carbassa més Gran i del concurs fotogràfic.

Actuació de l'esbart de Lliçà de Munt i la Coral Aurella de l'escola d'Esponellà

Tarda: Inici del Concurs de Fanalets de Carbassa

Tast de cervesa artesana

Lliurament dels premis del Concurs de Fanalets

APLEC DE SANT GALDERIC

Diumenge 12 d'octubre

12:00h Missa al monòlit de Sant Galderic al Pla de Martís

13:00h X Campionat comarcal de fangar

14:00h Dinar de germanor a la roureda del bosc d'Espolla

Tot seguit audició de sardanes amb la cobla:

La Principal de Porqueres

FESTA MAJOR DE CENTENYS

Diumenge 9 de novembre

12:00h Ofici solemne.

16:30h Animació infantil amb Jordi Tonietti

19:00h Balls i cançons amb Calaix de Sastre

DEFUNCIONS

DIA	NOM I COGNOMS
26.04.2008	FRANCISCO VERGÉS ROCA

SALUTACIÓ DE L'ALCALDESSA

L'estiu ja ha passat i les vacances queden lluny. És hora que tot torni a la normalitat, tot i que amb una certa recança. El mes d'agost és sinònim de va-

cances, però nosaltres hem continuat treballant. El present número del Butlletí n'és una mostra. Hem volgut dedicar-lo a la pagesia del nostre municipi, que en el últims decennis ha sofert una gran davallada. Si fa una trentena d'anys gairebé a cada casa hi tenien vaques i un tros de terra per llaurar, ara queden ben poques famílies que visquin de la terra o del bestiar. El nostre bell paisatge és el producte del treball esforçat de generacions i generacions de pagesos, i no tindria sentit sense la pagesia. És per això que des de l'Ajuntament volem donar suport als pocs pagesos que continuen treballant als seus camps i les seves granges, i els oferim la nostra col.laboració perquè puguin tenir un relleu generacional.

Tot i que l'estiu va començar amb un decret de sequera del departament de Medi Ambient de la Generalitat i amb por que ens quedéssim sense aigua i ens assolessin els incendis, gràcies a les pluges del mes de maig es va solucionar temporalment el problema de l'aigua i el perill de foc es va allunyar. Hem de pensar, però, que tot i que el nostre municipi té la sort de tenir aigua abundant, l'aigua en el conjunt del nostre país és un bé escàs i cal estalviar-la, tant en l'ús domèstic com agrícola. Pel que fa al risc d'incendis, també voldria aprofitar per recordar als propietaris de boscos que tenen l'obligació de mantenir-los nets.

En el capítol d'actuacions, hem fet millores a l'escola i la llar d'infants, i el curs escolar ha començat amb normalitat. Hem condicionat el parc infantil d'Espionellà amb una tanca per tal de fer-lo més segur per la seva

proximitat a la carretera. Així mateix, hi hem plantat moreres i s'hi ha instal·lat una font i jardineres. També hem instal·lat una font al parc infantil de Vilert, i properament ens toca arreglar el parc per a la mainada de Centenys a Can Vila, on també volem adequar-hi un aparcament per als cotxes ben separat del parc. També a Centenys, aviat arreglarem la font i els safareigs.

Enguany, amb motiu de la celebració de l'Onze de Setembre, vam pujar al Castell i hi vam desplegar una senyera de grans dimensions i després de fer un esmorzar vam llegir el Manifest del Correllengua de 2008. Així mateix, l'Ajuntament es va adherir a la iniciativa per posar l'estelada en la Diada Nacional de Catalunya.

Finalment, voldria animar la gent gran del municipi a venir a l'Espai per a la gent gran que hem habilitat als locals de l'Ajuntament, i que com l'any passat funcionarà a partir d'octubre tots els dijous de 16h a 18h. L'experiència de l'any passat va ser molt engrescadora, i confio que la d'enguany superi totes les expectatives. També us informo que estem preparant una reunió oberta a tots els veïns del municipi per fer balanç del nostre primer any a l'Ajuntament i poder recollir les vostres aportacions i els vostres suggeriments per millorar la gestió del nostre municipi. Properament us enviarem la convocatòria per a aquesta reunió informativa, a la qual tant a mi com a tot l'equip de govern que m'envolta ens agradaria molt que assistís-siu.

Rosa Teixidor
Alcaldessa

Adjudicació de la gestió de l'abastament de l'aigua potable

En el ple de l'Ajuntament del mes de maig es va adjudicar la gestió del servei d'abastament domiciliari d'aigua potable del nostre municipi a l'empresa Obres i Projectes Pla de l'Estany (Aigües de Banyoles). Aquesta concessió és per un termini de cinc anys, prorrogables per iguals terminis amb un màxim de 25 anys, pel preu (cànon variable) de 0,02 €/m³. Tot això, amb subjecció al plec de clàusules administratives particulars, el plec de prescripcions tècniques, el projecte aprovat i les propostes tècniques presentades pel contractista.

L'empresa destinarà en aquests cinc anys la quantitat total de 34.448 € en inversió en millores a la xarxa d'abastament. A més, col·laborarà en actes lúdics o benèfics amb una aportació anual de 600 € i cedirà gratuïtament l'aigua a les dependències municipals.

Per garantir la prestació del servei i poder gaudir del màxim nivell d'eficiència i qualitat, l'empresa gestora posa a la disposició dels veïns del municipi un servei d'atenció al client les 24 hores del dia a través del telèfon 972570101. Per a qualsevol consulta, podeu dirigir-vos a l'Ajuntament o a les oficines de l'empresa al Passeig de la Puda, 70 de Banyoles, tots els dies de 9 a 14 hores.

Signatura del Conveni per al Pla de Gestió del Fluvià

El passat mes d'abril, 21 alcaldes de municipis de la riba del Fluvià varen reunir-se a l'Ajuntament d'Espionellà per signar el Conveni d'assessorament territorial amb l'Àrea de Territori i Paisatge de la Fundació Caixa Catalunya. Per mitjà d'aquest Conveni, la Fundació es compromet a finançar un Pla de gestió per a la protecció i millora de la conca del Fluvià i el seu entorn immediat. Destaquem el següent paràgraf del primer punt del Conveni: "La conca del riu Fluvià té un elevat interès de cara a la conservació de la biodiversitat a Catalunya i compta amb moltes zones naturals que no formen part de cap espai natural

El Sr. Sargatal i la nostra alcaldessa, presidint l'acte de signatura del Conveni.

protegit. Mantenir un bon estat de conservació d'aquestes zones naturals, ordenar-ne l'ús públic i mantenir la funció del riu com a corredor biològic especialment entre els parcs naturals de la Zona Volcànica de la Garrotxa i dels Aiguamolls de l'Empordà és una prioritat per a totes les entitats que signen el present Conveni."

El director de l'Àrea de Territori i Paisatge de la Fundació, Sr. Jordi Sargatal, ha donat suport en tot moment a aquesta iniciativa impulsada des del nostre Ajuntament. Amb la signatura del Conveni hem posat la primera pedra del futur Consorci del Fluvià, una entitat que ens permetrà obtenir i gestionar recursos per portar a terme els projectes de millora i protecció del Fluvià que sortiran del Pla de gestió que s'ha començat a elaborar aquest estiu.

Casal de gent gran del Municipi

A finals de l'any passat, a Espionellà es va iniciar per primera vegada en la seva història el Casal de Gent Gran del municipi. Els que l'impulsem i el fomentem sabem que tots els començaments són difícils i feixucs, però que amb il·lusió i ganes d'intercanviar i compartir experiències i coneixements estem fent del nostre Casal un punt de trobada que cada dijous a la tarda tots esperem.

A part de les xerrades que hi fem, ja hem celebrat el Nadal i el Dijous Gras, i hem fet l'exposició de flors

que representa el nostre municipi a la mostra que cada any se celebra al Monestir de Banyoles. Tot això fa que la gent gran del municipi no es quedi a casa i pugui relacionar-se i conèixer tots els avantatges de ser gran.

T'esperem al Casal de Gent Gran del Municipi!

El grup de gent gran del Casal berenant al pati del Pavelló.

Un fet lamentable

Aquests darrers mesos no totes les notícies han estat bones. A començament de setembre es va produir un fet lamentable al nostre municipi. L'estàtua de Sant Galderic, que simbolitza els pagesos i es troba a la confluència dels municipis d'Esponellà, Fontcoberta, Serinyà i Porqueres, al bell mig del Pla de Martís, va ésser arrencada del seu monòlit i destrossada per alguns brètols. Esperem que no es tornin a produir aquests actes vandàlics d'aquesta mena.

Primera Diada de la Gent Gran

Enguany el nostre municipi ha celebrat el primer homenatge a la gent gran. Va ser el dia 27 d'abril, i no hi va faltar la il·lusió de tots els que hi vàrem participar perquè la festa fos lluida i poder demostrar als més grans tota l'estimació i reconeixement que es mereixen.

La diada va començar amb una missa solemne i amb un concert

que ens van oferir els nens i nenes de l'escola d'Esponellà. Al migdia vàrem fer un dinar al pavelló en què tota la gent gran del municipi va estar convidada per l'Ajuntament. Allà ens varen donar uns obsequis molt bonics a tota la gent gran, així com una petita flor deferència de Nou Jardí. En acabar el dinar, el grup de playback del casal de Banyoles ens va obsequiar amb un espectacle de cançons.

Val a dir que va ser una diada molt emotiva per a tots, ja que ens hi vàrem reunir gent gran i no tan gran del municipi i vàrem compartir plegats aquesta festa.

Esperem retrobar-nos el proper any.

Ratafia d'Esponellà

Els joves participants en aquesta activitat triant les plantes per fer la ratafia.

Aquest estiu, els joves del municipi han fet la seva pròpia ratafia, elaborada només amb herbes de la zona. Uns dies abans de Sant Joan es va fer una excursió per recollir les plantes, i l'endemà es va preparar la recepta, amb més de 40 espècies vegetals. Un cop preparada, les garrafes van passar 40 dies a sol i serena i va ser llavors quan els joves van tornar a trobar-se per fer el tast, l'embotellament i la repartició,

tot amenitzant la vetllada amb alguns dolços.

La ratafia ha quedat d'un color força clar, però té un gust molt bo, i tothom sol coincidir que per ser el primer any, és excel·lent! Properament podreu trobar més fotos, la recepta detallada de la ratafia i les propietats de cada planta a la web de l'Ajuntament: www.ddgi.cat/esponella

ATENCIÓ: Tu que ets jove...

Volem aprofitar per recordar a tots els nois i noies joves del municipi (14-35 anys) que tenen un tècnic de joventut a la seva disposició que els pot ajudar a desenvolupar qualsevol proposta, activitat o iniciativa, i que disposen d'un Espai Jove amb connexió gratuïta a Internet, borsa de treball en línia, suport en el procés d'emancipació, connexió amb les activitats comarcals, etc

Si voleu més informació, escriviu a: pautechnic@hotmail.com

Pavimentació de camins

Aprofitant unes subvencions a fons perdut del Departament d'Agricultura de la Generalitat per a l'execució d'obres de pavimentació de camins públics d'accés a granges o nuclis urbans habitats, vàrem sol·licitar la pavimentació del camí d'accés a les granges del paratge anomenat "La Plana", a Les Anglades, el camí de la cruïlla del veïnat de Batllori a les granges del Pla de Batllori i el mateix camí que porta al veïnat del mateix nom.

Després de la seva visita, l'enginyer del DAR va donar prioritat als dos camins que van a les granges, ja que estan en molt mal estat, mentre que va comentar que el d'accés al veïnat de Batllori, que està en força bon estat, l'arreglarien si els quedava pressupost.

Pla de prevenció i control d'incendis

L'Ajuntament ha encarregat la redacció d'un pla de prevenció i control d'incendis que es preveu tenir enllestit a finals d'any. A partir de llavors es podran sol·licitar subvencions per recuperar camins forestals abandonats, per a la neteja de boscos i per a la compra

de material contra incendis.

També s'ha redactat el pla d'emergències Infocat, necessari en cas d'incendi, per a la coordinació de tots els voluntaris i la localització de tots els dispositius contra incendis de què es disposa al municipi.

Aprofitem l'ocasió per informar-vos que també volem intentar crear una A.D.F. (Associació de Defensa Forestal) pròpia, on propietaris forestals i Ajuntament podran prendre part i puguem rebre les màximes ajudes per prevenir incendis.

Us volem recordar la necessitat de disposar del carnet acreditatiu de l'A.D.F., tant si sou propietaris forestals com si no ho sou. Amb aquest carnet, tant en cas de desgràcia personal com de pèrdues econòmiques degudes a un incendi disposeu d'una pòlissa d'assegurança sense cap cost addicional. Portant dues fotos i una fotocòpia del DNI a l'Ajuntament n'hi ha prou per fer-se el carnet.

Caminant pel municipi

Durant l'estiu i per iniciativa d'un grup de gent de la comarca s'han programat diverses caminades per conèixer indrets dels nostres pobles que no coneixíem gaire. Aquestes caminades s'han fet cada dos diumenges a la tarda. Se n'han fet tres pel municipi d'Esponellà i dues pel municipi veí de Crespià. Pel camí fèiem parades per berenar i programar la propera sortida.

Aquesta iniciativa ha tingut molt bona resposta de gent, i ja es pensa a repetir-la l'estiu que ve.

Un moment de descans vora el Fluvià.

Setembre, mes de festes

Aquest mes de setembre hem celebrat la Festa Major de Vilert, la Diada i la Festa Major d'Esponellà.

La **Festa de Vilert** va començar el divendres 5 amb una caminada nocturna i una explicada de contes. El dissabte 6 al matí va tenir lloc la baixada amb barques de fabricació artesana per un tram del riu Fluvià. A la tarda el temps va condicionar la festa, ja que la pluja va fer que s'hagués de suspendre l'actuació d'en Jordi Tonietti i que el sopar, previst a l'aire lliure en principi, es fes a la rectoria. Després de sopar varem poder gaudir d'una gran actuació d'en Sedo i l'Adrià, dos músics del mateix poble que ens varen fer passar una molt bona estona i varem poder admirar el gran domini que tenen dels seus instruments, el banjo i el violí. Un gran concert. El diumenge 7 es va cloure la festa amb un Ofici Solemne amb l'acompanyament de la Coral Jove d'Esponellà, una agrupació present aquest any en totes les festes majors del municipi. L'actuació suspesa per la pluja d'en Jordi Tonietti es va celebrar el dissabte dia 13.

La **Diada de l'Onze de Setembre** va començar amb una caminada i esmorzar al castell d'Esponellà. Allà es va aixecar una gran senyera i es va llegir el manifest per la llengua, amb motiu del Correllengua 2008. Ben aviat els cuiners varen començar els preparatius per fer l'arròs i la carn a la brasa, i quan varen ser les dues va estar tot a punt per servir. Aquí s'ha d'afegir que el comentari de tothom va ser que l'arròs era molt bo i la carn molt ben cuïta. Cal donar les gràcies als cuiners, l'Eugenio i la Carmen, uns vertaders mestres arrossaires, i a l'equip

d'especialistes en carn a la brasa que tenim. Després de dinar hi va haver una estona de ball i va venir just acabar-se la festa i posar-se a ploure.

La **Festa d'Esponellà** va començar el divendres 19 al Local Social, on es varen explicar contes per a adults. Va ser una bona vetllada. El dissabte 20 a la tarda un hi va haver espectacle per a petits i grans que va emplenar la plaça de colors i de nens. Va ser un dels actes amb més assistència de públic i més aprofitat de la festa. A la nit, vàrem fer el sopar al local i un concert polifònic amb De Calaix.

El diumenge 21 al matí, el rector va celebrar l'Ofici acompanyat dels cants de la Coral Jove, i a la tarda vàrem ballar sardanes a la plaça. Malauradament no hi va assistir gaire gent, però quina festa que fan les sardanes!

I ara només falta celebrar la Festa Major de Centenys, el pròxim dia 9, el programa de la qual trobareu a l'Agenda del Butlletí. Des de la regidoria de festes volem donar les gràcies a totes les persones que han col·laborat en les diverses festes

També volem fer una mica d'autocrítica i reconèixer que hi ha hagut actuacions que no s'han fet en el lloc o moment encertat. Per exemple, el grup de dissabte a la nit a Esponellà, un grup reconegut arreu del nostre país, i que estem molt contents d'haver portat, potser no era el més adequat per a després d'un sopar.

Costa molt fer festes que agradin a tothom, però continuarem treballant perquè cada cop siguin del gust de més persones, ja que el que de veritat fa gran una festa és que la gent se la senti seva.

SETMANA GASTRONÒMICA DE L'ALL I LA CARBASSA

Del 4 al 12 d'octubre del 2008

RESTAURANT LA BANYETA · RESTAURANT LA BARRETINA D'ORFES
RESTAURANT LA CISTERNA · HOTEL · RESTAURANT MIRALLAC
HOTEL – RESTAURANT CA'L ARPA EL REBOST D'EN PERE · RESTAURANT CAN ROCA
RESTAURANT CAN XABANET · RESTAURANT L'ALL · RESTAURANT CAN GELADA
RESTAURANT CAN MASONET · RESTAURANT FONDA LA PAZ · RESTAURANT LA FORMIGA
RESTAURANT LA MASIA · RESTAURANT MAS FERRER · RESTAURANT LES HEURES

CINQUANTA ANYS DE PAGESIA AL MUNICIPI

Passat, present i futur

Per Francesc Darnés

Una dona llaurant amb el matxo. Foto: fons família Marcé.

Els qui tenim més de cinquanta anys i hem viscut fent de pagès, ja podem fer un balanç de com va ser el passat, de com és el present i de com veiem el futur.

Primer parlaré del *passat*. Recordo perfectament quan encara ningú tenia tractor per conrear les seves terres. A cada casa hi havia animals com mules, matxos o cavalls, i al poble n'hi havia un que fins i tot llaurava les terres amb dues vaques. Anteriorment hi havia els bous, però jo ne ho recordo. Aquests animals feien les feines més pesades, com llaurar, raure, tirar el carro, segar, rampinar, etc., però sempre el pagès al seu darrera, de vegades caminant i de vegades al cim d'un seient metàl·lic que es muntava en els estris de treball. Es treballava de sol a sol. Els estius eren molt esgotadors, i per postres tant al matí com al vespre els que tenien vaques, a munyir-les i a mà!

Als camps se semblava una mica de tot, com ordi, blat, civada, userda, esparcet, naps o blat de moro, si fa no fa com ara, a excepció d'alguna varietat nova

com el ray-gras o el gira-sol, que abans no se'n feia. Primordialment, com que a les cases hi havia poc bestiar, la gent feia blat per poder-lo vendre i així obtenir uns ingressos que ajudaven a passar la resta de l'any. Es començava a segar pel mes de maig amb un animal i la màquina de segar al darrera i dues persones al cim, una fent garba i l'altra fent-se càrrec de les regnes de l'animal. Quan les garbes estaven fetes, s'havien de lligar a mà amb un grapat del mateix cereal que se segava fent-lo servir com un cordill. Aleshores es feien els gavions o pilots d'unes 25 garbes ben posades al mateix camp perquè el gra s'acabés d'assecar i es resguardés de la pluja. Més o menys al cap d'un mes, amb el carro s'anaven a buscar les garbes i es portaven a l'era de cada casa, on es feien les garberes perquè quan vingués la màquina de batre, pel mes de juliol, poguessin fer la pallera. Aquí s'acabava el procés de segar i batre, quan la gent feia balanç de com havia anat l'any. En aquestes feines

esgotadores, a ple estiu, hi col.laboraven tant els homes com les dones. Ens que érem petits anàvem a buscar aigua amb un càntir a la font més propera i el portàvem als que treballaven al camp, o els dúiem un cistell amb el berenar on no hi faltava res.

El que m'agradava més és que la gent s'ajudava, tant per al segar com per al batre, en grups de més de 15 o 20 persones. Després de l'estiu, quan es tenia el "gra al sac i ben lligat", amb els basterrals plens de menjar per al bestiar, com alfals o civada de flor, i la pallera plena, arribava la tardor, en què es tornaven a sembrar els camps per a l'any següent. La sembra es feia a mà amb un cabàs penjat i caminant amunt i avall. Aquesta feina també era esgotadora.

L'hivern era l'estació més tranquil.la. Després d'haver sembrat els camps, tocava anar a netejar el bosc o a fer llenya per escalfar-se. Es feia la matança del porc, i les llonganisses, pernills i cansalada que se'n feia servien per al berenar de la sega al camp. Per la primavera, els camps estaven verds i tocava treure les males herbes dels sembrats perquè la collita fos més bona. També es feia la sembra del blat de moro, ja que abans plovia més, de l'alfals i altres cereals.

Després dels anys 1960 ja es va començar a veure algun tractor de 25cv o 35 cv de potència, i es varen anar substituint els animals per les màquines. Això es va fer, però, molt de mica en mica. D'aquesta manera la qualitat de vida de la gent del camp va canviar. Varen sortir les munidores elèctriques per munyir les vaques i aquí va començar el tret de sortida de la pagesia que ens ha portat fins els dies actuals.

En el nostre municipi, en aquell temps hi havia més o menys unes 50 cases que vivien només de la pagesia, que feien de pagès. Però no hem d'oblidar que la indústria a les ciutats també va començar a tirar fort i molts pagesos de mica en mica varen abandonar el camp per anar a treballar a la ciutat, per tenir un nivell de vida econòmicament més estable i no estar pendents de la collita, de les sequeres, de la meteorologia o dels mals preus dels productes del camp, que sovint es repetien any rere any.

Ara vull parlar del *present*. De les 50 famílies que la dècada de 1960 feien i vivien de pagès, actualment

només en queden vuit que segueixin vivint exclusivament de la pagesia i la ramaderia i unes altres quatre famílies que només obtenen un tant per cent d'ingressos del camp o la ramaderia i la resta prové d'una altra activitat, generalment fora de casa i del municipi.

La falta de rendibilitat de les explotacions petites, l'entrada a la CEE, l'any 1986, i la no incorporació dels joves a les explotacions han fet que la gent hagi buscat noves maneres de viure i guanyar-se la vida.

Ara toca parlar del *futur*. Segons sembla, la tendència general és que l'activitat agrària i ramadera vagi desapareixent encara més del nostre país, fins que només quedi l'1,5% de la població activa que en visqui. Actualment estem lleugerament pel cim d'aquesta xifra. Això és el que diuen els polítics, i ho diuen basant-se en el fet que les explotacions puguin ser competitives i més rendibles. Ara bé, jo em pregunto: què és millor, el model de vida de pagès cap al qual sembla que les circumstàncies polítiques i econòmiques ens porten sense remei, o bé la pagesia del passat, on cada casa tenia les seves vaques, gallines, ànecs, porcs, conills, etc., i en què la seva economia es basava en bona part en la producció per a l'autoconsum?; on quan vedellava una vaca tant si era de nit com de dia la gent s'ajudava?; on aquest esperit comunitari d'ajuda i solidaritat es repetia en feines com el segar i el batre, la matança del porc, l'esgranament del blat de moro?; i on als vespres la gent es reunia per parlar i compartir les penes i alegries, etc.?

La feina era esgotadora, com he dit al principi, però recompensada. Tothom cantava i xiulava i estava content, cosa que ara ningú no ho fa. Els pobles eren vius i plens de gent les vint-i-quatre hores del dia, i si no senties les gallines, senties cantar els galls. Vaja, que hi havia una activitat constant. Ara els nostres pobles encara que siguin habitats, trobo que són avorrits, hi falta activitat. Encara que l'activitat agrícola i ramadera ja no sigui la mateixa d'abans, seria bo que ens esforcéssim per recuperar aquest sentit de pertanyença a una comunitat i la il.lusió per compartir els moments bons amb els nostres veïns.

En Llorenç Anglada, pastor

Al nostre municipi hi ha tres ramats: dos a Centenys i un a les Anglades. En un moment en què molts de pagesos i pastors pleguen i abandonen els camps, tenir tres ramats d'ovelles és una gran riquesa per als nostres pobles, una riquesa que cal preservar com sigui, pels nostres boscos, camps i camins.

Avui entrevistem Llorenç Anglada, pastor del veïnat de les Anglades. En primer lloc voldríem que ens parlés del passat, i després abordarem el present i el futur.

- El pastoreig era una tradició familiar a casa teva? Des de quan o des de quantes generacions?

D'ovelles, fa molts anys que en teníem, però l'explotació era molt diversificada. El ramat gros, de 102 ovelles, que teníem abans, va començar a finals de 1899, quan el meu avi va comprar el ramat al pastor Pere Farrés. Des d'aleshores, a casa vàrem tenir diversos pastors, fins el 1973, que el va agafar el meu germà, i més tard, el 1994, quan vaig començar a portar-lo jo a pasturar. Jo a casa sempre hi he vist ramat, és una tradició que ve de família.

- Com eren aquells temps? Difícils? Més que ara?

Eren molt diferents, ja que abans amb molt menys et guanyaves molt més bé la vida i tenies molta més tranquil·litat. Ara has de treballar molt més i d'una forma més estressant.

- Quins canvis t'ha tocat de viure en l'ofici? T'hi has adaptat bé?

Passar dels corrals antics als nous és molt millor per al ramader pastor i també per al maneig del ramat. La identificació electrònica la trobo molt bé. Abans, els pastors es coneixien totes les ovelles de memòria,

però els ramats també eren més petits. Avui, per al control es necessiten xapes, xips i un bon programa informàtic.

- Amb quines dificultats et trobes actualment per continuar endavant? A què es deu que s'abandoni tant el camp i els pastors pleguin? No hi ha prou ajudes?

El baix preu del bestiar oví és ruïnós. Només cal mirar les estadístiques per veure que en 10 anys a Catalunya s'ha perdut el 50% dels ramats. Ni amb les ajudes compensatòries n'hi ha

prou per tirar endavant. Crec que els pròxims 10 anys es perdrà un altre 50% dels ramats. Ja ho veurem!

- Seguirà fent de pastor algú de la teva família? Hi ha relleu generacional?

De moment no ho sé. La filla m'ajuda i els néts s'ho passen bé al corral. D'aquí a uns anys ja es veurà.

- Com veus el futur de la pagesia en general i del pastoreig en particular?

Sembla que les ajudes de la CEE iran més cap a l'extensió agrària que no pas cap a l'intensiu, però fins el 2013, que faran la reforma, no se sabrà com anirà. Les coses canvien molt de pressa, i no se sap mai cap on aniran.

- Quin consell donaries a un pastor jove o a algú que volgués aprendre l'ofici?

Primer de tot li diria que si ho fa ho faci per vocació, que li agradi la natura i aprengui a respectar-la, ja que la natura no és de l'home sinó que és l'home qui pertany a la natura.

- Què enyores del passat?

Que la gent de pagès es guanyava més bé la vida sense tantes ajudes i no hi havia tanta burocràcia ni lleis.

- Què desitjaries per al futur?

Que el sector de l'agricultura fos molt ben vist per la societat. M'agradaria que la gent comprés els productes del país per poder-nos guanyar més bé la vida i poder continuar treballant al camp.

Núria Anglada i Boschdemont, germana de l'avi d'en Llorenç, en una fotografia de l'agost de 1892 al corral de ca l'Anglada. Mentre guarda les ovelles, la Núria fila llana.

En Llorenç Anglada portant a pasturar el seu ramat d'ovelles ripolleses. Foto: Holger Oeding

Farcellets de xai

Per Dolors Reixach

Ingredients per a 8 persones:

- 1 cuixa de xai desossada
- mantellina de porc
- un grapat de bolets (ceps o rovellons)
- oli d'oliva
- una cabeça d'all
- julivert
- sal i pebre

Preparació:

- Primer de tot cal agafar la cuixa de xai desossada i fer-ne carn picada.
- S'hi posa sal i pebre i se'n fan pilotilles allargades.
- S'emboliquen les pilotilles amb la mantellina de porc i es posen al forn amb un bon raig d'oli a 160°.
- En una paella se sofregeixen els bolets amb all i julivert picats.
- Un cop fets els bolets, s'afegeixen a les pilotilles juntament amb una cabeça d'all, perquè cogui tot junt durant una mitja horeta. Se serveix calent.

LES ASSOCIACIONS

Associació de Veïns de Vilert i Centenys

Dintre de la 3a. Setmana de la Custòdia del Territori, que organitza la Xarxa de Custòdia del Territori, l'Associació de Veïns de Vilert i Centenys amb el suport de Limnos invita a tothom a una xerrada sobre la protecció i estudi del riu Fluvià al Pla de l'Estany, que tindrà lloc el dia 3 d'octubre del 2008 a las 19.00 hores al local social d'Espenellà.

L'Àrea de Territori i Paisatge de la Fundació Caixa de Catalunya ha subvencionat aquest estudi, titulat Projecte de protecció i millora del patrimoni natural del riu Fluvià al seu pas pel municipi d'Espenellà, del qual ja va sortir un extracte al darrer número d'aquest Butlletí. Aquest estudi l'ha efectuat la cooperativa La Copa de Girona, que seran els qui en faran la presen-

tació mitjançant una projecció. Durant aquesta projecció i explicacions tindrem ocasió de conèixer racons i peculiaritats del nostre territori que potser desconexim.

La nostra Associació participa en un projecte molt engrescador, que és la introducció de l'àguila pescadora al Fluvià. Aquesta àguila de moment només està de pas pel nostre territori, i es vol intentar que hi torni a criar. Per aquesta finalitat, una sèrie de voluntaris recorren el riu per trobar punts idonis per poder instal·lar-hi nius.

Seria molt positiu que tot el municipi anéssim a la una i treballéssim conjuntament per la conservació i millora del nostre territori fent coses que servissin d'exemple a d'altres municipis com a model de prosperar sense destruir el món que hem heretat dels nostres pares i que deixarem als nostres fills.

Fotografia de la segona pàgina del "Llibre de la Confraria del Rosari Fundada en la Iglesia Parroquial de St. Cipria del Lloch de Esponalla en lo any 1596", en la qual hi ha un escrit de Mn. Geroni Piferrer, rector d'Esponellà (1604 - 1629) en què dóna a conèixer uns grans aiguats que van patir Esponellà, Vilert i altres indrets l'any 1617.

"Sia memoria als qui ara son o, per temps vindran com a dos y a tres de nouembre de 1617 Que era lo primer dijous del mes dia dela festa de comemoratio dels defuncts o dia dels mors y lo endema diuendres vingue tan gros aquest nostro riu de fluvia que lo dijous assercha de mitge nit poch mes o menos agueren de tochar abiafore peranar donar socorro als del moli y traure lo blat era de dins y lo demes rebost y laigua passaua ia per deuant la porta dalt del moli y lo endema diuendres ala matexa hora de nit poch mes o mancho sen aporta tota la teulada del moli y escapsa bona part delesparets ysostres yera tanta la multitut de laygua que passaua per les finestres o archades petites del pont y ala casa del del cap della del pont den fariol entra laygua y arriba en lo sostre mes bayx ahont tenian aygua fins a genol per lo sostre y per lo cap della del pont per les oliveres enlla den tria y den bito abasta sinquenta y quatra passos y faltauansen quoranta passos que no arribas ala taparada del camp den bito passeyat per mi debaix escrit y alacasa del balla devilert sen aporta la cabanya y lo trull defer oli o la istantia del trull y una istantia tenian en la part de fluvia y lin aporta totes les botes del celler [pllenes de vi y arriba laygua dins la entrada de la rectoria [del vilert quem digue ami lo señor Rector queytenia aygua fins [al genolls demanera que fou un diluvi que may perssones vivian tenian memoria de tal ni creuen fos estat tal el diluvi de Nohe fou grandissims danys est Riu [Fluvia en otol y Besalu espella molts edeficis casas [flins adoberias de blanques yen lo empurda nega bestias de tot genero y derro cha moltes cases y a molts conrrous y Terras fou tambe grandissim dany [la Gerlona perticularment al carrer del pont maior ales [cases] estauan dela part del Riu ne espella moltes Imolts altres danys y espella un tros del pont maior perles parts ahont pessaua y e llobragat en lo valles dona molts maios danys de la Muga lo mateix de manera que tots los en grandissims danys fou grandissim diluvi a propria Hieronim Peferrer natural de [Crescia prevelra y Rector de Sponella se posat per els qui per temps vindran"

Per casualitat consultant el llibre I de Baptismes (1590 - 1687) de la parròquia d'Orfes, al foli 23 vam trobar inscrita aquesta partida de baptisme, en la qual fa referència a aquest fet: "A 9 de novembra 1617 fou batejat en la isglesia de Orfans per m. Jauma Sagrera prevera y domer de Orfans Pera Gifreu fill de Monserrat Gifreu pages de Espinavesa y del veynat de la Palma y de Marianna muller sua foren padrins Pera Anglada pages de Vilert padrina Marianna Tria de Esponalla y aço per que Fluvia era gros fora de pas tant que may gens lo avian vist tant gros com fou a tres de dit mes que era un divendras a vespra serca de mige nit de dit any y feu molt mal en molta part."